

CİNSİYET VE CİNSİYET ROLÜNÜN PSİKOLOJİK YARDIM ALMAYA İLİŞKİN TUTUMLARLA İLİŞKİSİ

Melek KALKAN *, Hatice ODACI**

ÖZET

Bu çalışmada cinsiyet ve cinsiyet rolünün psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlara etkisi incelenmiştir. Araştırmada 539 üniversite öğrencisi Bem Cinsiyet Rolü Envanteri ve Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeğini cevaplamışlardır. Sonuçlar, hem cinsiyet hem de cinsiyet rolünün psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarla anlamlı olarak ilişkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Kadınların psikolojik yardım almaya ilişkin tutum ortalamaları erkeklerden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Ayrıca, kadınsılık rolü psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar ile anlamlı ilişki göstermiştir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar, cinsiyet, cinsiyet rolü.

ABSTRACT

Gender and Sex Role in Relation with Attitudes toward Seeking Psychological Help

In this study, the influence of gender and sex role orientation on attitudes toward seeking psychological help was investigated. Five hundred and thirty nine university students completed the Bem Sex Role Inventory and the Attitudes toward Seeking Psychological Help Scale. Results revealed that both gender and sex role were significantly related with psychological help seeking attitudes. The means of attitudes toward seeking psychological help of women were significantly higher than men. Femininity role were significantly correlated with attitudes toward seeking psychological help.

KEY WORDS

Attitudes toward seeking psychological help, gender, sex role.

Bireylerin yaşamları boyunca güçlüklerle karşılaşmaları kaçınılmazdır. Bireyler karşılaştıkları sorunları çözmede bazen kendi kendilerine yeterli olabilirken, bazen de başka yardımlara ihtiyaç duyarlar. Bu yardım kimi zaman ebeveyn, arkadaş, öğretmen gibi bireyin yakın çevresinde bulunan kaynaklardan, kimi zaman da bir profesyonelden gelebilir.

Bireylerin zorlanma veya ruh sağlıklarını tehdit altında görmeleri durumunda, bir profesyonelden yardım almaya yönelik bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimlerden oluşan psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları bu yardımı alıp almayacağına etkili olabilmektedir (Türküm, 2001).

İhtiyaç duyduğu halde bireylerin bu yardımı almaktan çekinmeleri ve kaygılanmaları, psikolojik yardım almaya ilişkin olumsuz tutumlar göstermelerine neden olmaktadır. Utanma, ayıplanma, geçmiş yaşantıların yeniden gündeme gelmesi, değişiklik ve tedaviden duyulan kaygı, bunlar arasında gösterilebilir (Kushner ve Sher, 1989, 1991; Hinson ve Swanson, 1993; Komiya, Good ve Sherrod, 2000). Bunların yanı sıra, psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar üzerinde bazı kişisel değişkenlerin de etkili olduğu bilinmektedir. Araştırmalar sosyo-ekonomik durum, ırk, yaş ve cinsiyetin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarda güçlü bir etkisi olduğunu gösterirken, genel olarak ruh sağlığıyla ilişkili olduğu düşünülen cinsiyet rollerinin de etkisini vurgulamaktadır (Surgenor, 1985; Steenbarger ve Greenberg, 1990; Dökmen, 1997, 2000; Johnson, 2001). Bu araştırmalarda kadınsılık (femininity) rolünün psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarda erkeksilik (masculinity) rolüne göre daha etkili olduğu görülmektedir (Tinsley,

* Yrd. Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, 55139 Kurupelit / SAMSUN
E-posta : mkalkan@omu.edu.tr

** Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, 55139 Kurupelit / SAMSUN
E-posta : hodaci@omu.edu.tr

Workman ve Kass, 1980; Johnson, 2001; Khoie, 2002). Kadınsılık ilgi gösterme, duygu ve düşüncelerini ifade etmeye yöneliklik olarak tanımlanırken, erkeksilik iş yapmaya, problem çözmeye, güçlü ve bağımsız olmaya yöneliklik olarak tanımlanmaktadır (Bem, 1974).

Türk toplumunda cinsiyet rollerine bakıldığında, ebeveynler ve toplumun çoğunluğunun kız çocuklarda sempatik olmayı, duygusal olmayı, başkalarının duygularına duyarlı olmayı ve edilgenliği; erkek çocuklarda ise saldırganlığı, atılganlığı, akılcılığı, mantıksallığı ve sorunların kolayca üstesinden gelebilme becerilerine sahip olmayı pekiştirdiği ve bu rollerin bireyin hayatının pek çok boyutunu etkilediği belirtilmektedir (Gander ve Gardiner, 1998; Kısaç, 1999). Bu boyutlardan birisi olan yardım alma tutumları psikolojik danışma sürecine ilişkin önemli değişkenleri belirleyen faktörlerin başında gelmektedir. Özellikle toplumumuz açısından yardım alma davranış ve tutumlarını belirleyen veya engelleyen değişkenlerin incelenmesi psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin gelişimine katkı sağlayacak önemli kaynaklardan biridir (Özbay, Koç ve Palancı, 1999). Bu değişkenlerden biri olan cinsiyet ile psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiyi ortaya koyan yurt içi araştırmalarda, kızların psikolojik yardım almaya ilişkin olumlu tutumlarının erkeklerden yüksek olduğu bulunmakla birlikte (Türküm, 1999; Türküm, 2001), psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar ile cinsiyet rollerinin ilişkisini ortaya koyan araştırmalara ihtiyaç olduğu ve psikolojik danışma hizmetlerinin planlanması ve yapılandırılmasında dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir.

Buna dayalı olarak, bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar ile cinsiyet rolü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Örneklem

Araştırmanın örneklemini 2002-2003 öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Fen-

Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Tıp Fakültesi, Samsun Meslek Yüksek Okulu ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda öğrenim gören ve seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 539 öğrenci oluşturmaktadır. Ondokuz Mayıs Üniversitesinin Samsun ili merkezinde yer alan tüm fakülte ve yüksekokullar araştırma kapsamına alınmıştır. Öğrencilerin 267'si kız, 272'si erkektir. Yaşları 16-25 arasında değişen öğrencilerin, 173'ü birinci sınıf, 124'ü ikinci sınıf, 122'si üçüncü sınıf ve 120'si dördüncü sınıf öğrencisidir.

Veri Toplama Araçları

Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği-R (PYTÖ-R)

Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla Türküm (1997) tarafından geliştirilmiş olan ve 30 madde ve dört alt ölçekten oluşan PYTÖ, daha sonra revizyondan geçirilmiş ve 18 maddeye indirilmiştir. Ölçeğin revizyon çalışmasında 481 üniversite öğrencisinden toplanan verilere uygulanan faktör analizi sonuçları, toplam varyansın %52.6'sını açıklayan 18 maddenin iki faktörde toplandığını göstermiştir. İlk faktör psikolojik yardım almaya ilişkin olumlu görüşleri içeren 12 maddeden oluşup, iç tutarlık katsayısı .92'dir. Psikolojik yardım almaya ilişkin olumsuz görüşleri içeren ikinci faktörün iç tutarlık katsayısı ise .77'dir. Ölçeğin tamamına ilişkin iç tutarlık katsayısı .90 bulunmuştur. Ölçeğin ayrıntedici geçerliğini incelemek amacıyla psikolojik yardım almış olan ve olmayanların PYTÖ-R'den aldıkları puanlar t-testi ile karşılaştırılmış ve aralarında yardım alma deneyimi olanlar lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ölçeğin 50 öğrenciye 10 hafta arayla iki kez uygulanması sonucu elde edilen test-tekrar test güvenirliliği .77'dir. 18 maddeden oluşan PYTÖ-R'nin maddeleri 1-5 arasında derecelendirilmekte olup, ölçekten 18-90 arasında bir puan alınmaktadır. Ölçekten alınan puanın yüksekliği, psikolojik yardım almaya ilişkin olumlu tutumun yüksekliğine işaret etmektedir (Türküm, 2001). Bu çalışmada revizyondan geçirilmiş 18 maddelik PYTÖ-R kullanılmıştır.

Bem Cinsiyet Rolü Envanteri (BCRE)

Bem (1974) tarafından geliştirilmiş olan BCRE'nin Türkçe'ye uyarlaması Kavuncu (1987) tarafından yapılmış olup, envanterin Kadınsılık (K) ve Erkeksilik (E) ölçekleri, kadınsı ve erkeksi özellikleri ölçen 20'şer sıfattan oluşmaktadır. Envanterin K ve E ölçeklerinden elde edilen puanlara göre kişilerin cinsiyet rolleri belirlenmektedir. BCRE'nin Türkçe formunun on beş gün ara ile uygulanması sonucu hesaplanan test-tekrar test güvenilirlik katsayısı K için .75, E için .89 bulunurken; MMPI'nin Erkeklik ve Kadınlık ölçeklerinin ölçüt olarak kullanıldığı geçerlik çalışmasında erkekler için istatistiksel olarak anlamlı olmayan korelasyonlar elde edilmiştir. Kavuncu bu sonucun, MMPI'nin kullanılan ölçeklerinin günümüz koşullarına uygun olmamasından kaynaklanabileceğini ileri sürmektedir. Kavuncu'nun bu çalışmasındaki bazı psikometrik eksiklikleri gidermek, envanterin geçerlik ve güvenilirliğini yeniden sınamak amacıyla Dökmen (1991) tarafından bir çalışma yapılmıştır. Buna göre BCRE'nin iki yarı güvenilirlik katsayısı K için .77 ve E için .71 bulunmuştur. Ölçüt olarak Cinsiyet Rollerine İlgili Kalıp Yargı Ölçeğinin kullanıldığı geçerlik çalışmasında ise bu ölçeğin kadınlık ve erkeklik alt ölçekleri ile BCRE'nin K ve E ölçekleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur (K için .51, E için .63). Bu çalışmada Dökmen (1991) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan BCRE kullanılmıştır.

İşlem

Bilgi toplama işlemi bitirildikten sonra elde edilen bilgilerin analizi SPSS 11.5 kullanılarak yapılmıştır. İstatistiksel analiz tekniği olarak t-testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular araştırma problemleri ile ilgili soruların sırasına uygun olarak verilmiştir.

1. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın bu sorusunu test etmek için kullanılan t-testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutumlardaki Cinsiyet Farklılıkları

	N	X	S	t
Kadın	267	73.95	11.08	7.65*
Erkek	272	66.47	11.63	

*p<.01

Tablo 1'deki sonuçlara bakıldığında, psikolojik yardım almaya ilişkin tutumların cinsiyete göre anlamlı bir değişme gösterdiği; buna göre kadınların psikolojik yardım almaya ilişkin daha olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir.

2. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar ile cinsiyet rolü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın bu sorusunda kullanılan Pearson momentler çarpımı korelasyonu sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutumlar ile Cinsiyet Rollerine İlişkin İlişki

	Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutumlar
Kadınsılık	.16*
Erkeksilik	-.04

*p<.05

Tablo 2'deki sonuçlar, psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar ile kadınsılık rolü arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yapılan analizde psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar ile erkeksilik rolü arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

TARTIŞMA

Bireyin kendi cinsiyetinin gerektirdiği davranışları ortaya koyması olarak nitelenen cinsiyet rolü ve bu rolere ilişkin açıkça ve bilinçli bir şekilde öğretilmiş olan inançların, erken yaşlarda kişiler arası paradigmalarda şeklinde içselleştirilmiş olmalarından kaynaklanan, de-

rinlere işlemiş etkileri vardır. Bu paradigmlar, büyüklerin çocuğa neyin nasıl olacağını anlatmaları ile doğrudan aktarılabilirdiği gibi, çocuğun başkalarının neler yaptığını gözlemlemesi ve sonuç çıkarmasıyla da öğrenilebilmektedir. Öğrenilenler, sonraki yaşantıların açıklanması, yaşananların tanımlanması ve beklentilerin şekillenmesine belirleyici katkı yapar (Fişek ve Scherler, 1996). Profesyonel psikolojik yardım alma da, insanların yaşamlarının çeşitli dönemlerinde ihtiyaç duydukları yaşantılardan biridir; ancak bu yardım hakkındaki inanış ve tutumları toplumsal cinsiyet rollerinden etkilenmekte, yardım alma davranışını olumlu veya olumsuz etkileyebilmektedir (Ritter ve Coles, 1992). Psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları etkileyen değişkenlerin incelenmesi, hem kuramsal, hem de klinik amaçlar için önem taşımaktadır. Bu nedenle, bu araştırmada da, psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları etkilediği düşünülen cinsiyet ve cinsiyet rollerinin, bu tutumlarla ilişkisi araştırılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular, kadınların psikolojik yardım almaya ilişkin erkeklerle göre daha olumlu tutumlar gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Bu konuyla ilgili literatürde de benzer bulgulara rastlanmaktadır. Kadınların psikolojik yardım almaya ilişkin isteklerinin erkeklerle göre daha yüksek olduğu ve daha olumlu tutumlar gösterdikleri görülmektedir (Deane ve Chamberlain, 1994; Fischer ve Farina, 1995; Leong ve Zachar, 1999; Türküm, 1999; Komiya ve ark., 2000; Johnson, 2001; Türküm, 2001). Bu sonuçlar, araştırmanın bulguları ile benzerlik taşımaktadır.

Kadınların sözlü ve sözsüz duygusal ifadeleri okuma, duygularını ifade etme ve iletmedeki ustalığına rağmen, erkeklerin duygularını en aza indirgemekte beceri sahibi oldukları bilinmektedir (Goleman, 1998). Erkeklerin duygusal yüzleşme ve ifadelerden duydukları hoşnutsuzluk ve kendilerini açmada yaşadıkları zorluk, onların psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının kadınlara göre daha olumsuz olmasını açıklayabilir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu, kadınsılık rolünün psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarla ilişkili olduğudur. Buna karşılık erkeksilik rolü ile psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar arasındaki ilişki anlamsız-

dır. Literatürdeki sonuçlara bakarak, başarı ve güç gibi değerlerle ilgili olan erkeksilik rolünün psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarla negatif yönde anlamlı bir ilişki göstermesi beklenirken, ilişkinin anlamsız çıkması psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarda farklı değişkenlerin etkisini de düşündürmektedir.

Literatürdeki bulgulara bakıldığında, kadınsılık düzeyi ve androjenlik düzeyi yüksek olan bireylerin diğerlerine göre psikolojik yardım almaya daha istekli oldukları, maskülen erkekler psikolojik yardım almaya ilişkin daha olumsuz tutumlar gösterirken, homoseksüel erkeklerin psikolojik yardım almaya ilişkin olumlu tutumlar sergiledikleri görülmektedir (Tinsley ve ark., 1980; Simonsen, Blazina ve Watkins, 2000; Johnson, 2001; Khoie, 2002). Öte yandan, kadın-erkek eşitliğine uygun tutumlar sergileyen bireylerin de, geleneksel tutum gösteren ve kadınlara ilişkin olumsuz tutumları olanlara göre ruh sağlığı yardımı almaya daha istekli oldukları bulunmuştur (Zeldow ve Greenberg, 1980).

Kadınsılık rolünün duygu ve düşüncelerini ifade etmeye, erkeksilik rolünün ise güçlü ve bağımsız olmaya yönelik göstermesi (Bem, 1974), psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlardaki farklılıkları açıklayabilir. Yardım alma benlikle ilişkili bir süreç olduğundan, yardım alanlar benliğini olumsuz duygulara karşı korumak için, yardımdan kaçınabilirler (Al-Darmaki, 2003). Erkeksilik rolünde vurgulanan güçlü ve bağımsız olma yönelimi, erkeklerin ve erkeksilik rolü ağır basan bireylerin benliklerini koruma düşüncesiyle psikolojik yardım almaktan kaçınmalarına yol açabilir.

Araştırma sonuçları, erkeksilik rolünün psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarla anlamlı bir ilişki göstermemesi nedenlerinin araştırılmasını gerekli kılmaktadır. Gelecek çalışmalarda psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarla, farklı değişkenlerin ilişkisi araştırılabilir. Ayrıca bu araştırma tek bir üniversiteden elde edilen verilerle sınırlı olduğundan, sonuçların tekrarlanabilirliğini ve yeni bulguları görmek amacıyla araştırma farklı örneklem gruplarında ele alınabilir. Psikolojik danışma ve rehberlik çalışmaları planlanırken bu sonuçlar dikkate alınıp planlama yapılabilir, düzeltici ve önleyici tedbirler alınabilir.

KAYNAKÇA

- Al-Darmaki, F.R. (2003). Attitudes towards seeking professional psychological help: what really counts for united arab emirates university students? **Social Behavior and Personality**, 31, 5, 497-508.
- Bem, S.L. (1974). The measurement of psychological androgyny. **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, 42, 2, 155-162.
- Deane, F.P. ve Chamberlain, K. (1994). Treatment fearfulness and distress as predictors of professional psychological help-seeking. **British Journal of Guidance**, 22, 2, 207-217.
- Dökmen, Z. (1991). Bem cinsiyet rolü envanteri'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. **Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, 35, 1, 81-89.
- Dökmen, Z.Y. (1997). Çalışma, cinsiyet ve cinsiyet rolleri ile ev işleri ve depresyon ilişkisi. **Türk Psikoloji Dergisi**, 12, 39, 39-56.
- Dökmen, Z.Y. (2000). Kendi cinsiyetindekilere ve diğer cinsiyettekilere ilişkin algı, cinsiyet rolleri ve depresyon ilişkileri. **Kriz Dergisi**, 9, 1, 9-19.
- Fischer, E.H. ve Farina, A. (1995). Attitudes toward seeking professional psychological help: a shortened form and consideration for research. **Journal of College Student Development**, 36, 368-373.
- Fişek, G.O. ve Scherler, H.R. (1996). Toplumsal değişim ve eşler: cinsiyet senaryolarının sınırlarını genişletme amaçlı bir terapi yaklaşımı. **Türk Psikoloji Dergisi**, 11, 36, 1-11.
- Gander, M.J. ve Gardiner, H.W. (1998). **Çocuk ve ergen gelişimi**. (Haz. Bekir Onur). Ankara: İmge Kitabevi.
- Goleman, D. (1998). **Duyusal zeka**. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Hinson, J.A. ve Swanson, J.L. (1993). Willingness to seek help as a function of self-disclosure and problem severity. **Journal of Counseling and Development**, 71, 465-470.
- Johnson, M.E. (2001). Influences of gender and sex role orientation on help-seeking attitudes. **The Journal of Psychology**, 122, 3, 237-241.
- Kavuncu, N. (1987). **Bem cinsiyet rolü envanteri'nin türk toplumuna uyarlama çalışması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Khoie, K. (2002). **Predictors of attitudes of iranian males toward seeking psychological help**. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Alliant International University.
- Kısaç, İ. (1999). Erkeklik rolü normları. **Mesleki Eğitim Dergisi**, 1, 2, 83-93.
- Komiya, N., Good, G.E. ve Sherrod, N.B. (2000). Emotional openness as a predictor of college students' attitudes toward seeking psychological help. **Journal of Counseling Psychology**, 47, 138-143.
- Kushner, M.G. ve Sher, K.J. (1989). Fear of psychological treatment and its relation to mental health service avoidance. **Professional Psychology: Research and Practice**, 20, 251-257.
- Kushner, M.G. ve Sher, K.J. (1991). The relation of treatment fearfulness and psychological services utilization: an overview. **Professional Psychology: Research and Practice**, 22, 196-203.
- Leong, F.T.L. ve Zachar, P. (1999). Gender and opinions about mental illness as predictors of attitudes toward seeking professional psychological help. **British Journal of Guidance and Counselling**, 27, 1, 123-132.
- Özbay, Y., Koç, M. ve Palancı, M. (1999). Yardım arama tutumlarını etkileyen kişisel ve çevresel faktörler. **VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi**. (sf.105). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

- Ritter, A.J. ve Coles, M.J. (1992). Men's issues: gender role conflict and substance abuse. **Drug and Alcohol Review**, 11, 2, 163-167.
- Simonsen, G., Blazina, C. ve Watkins, C.E. (2000). Gender role conflict and psychological well-being among gay men. **Journal of Counseling Psychology**, 47, 1, 85-89.
- Steenbarger, B.N. ve Greenberg, R.P. (1990). Sex roles, stress, and distress: a study of person by situation contingency. **Sex Roles**, 22, 1-2, 59-68.
- Surgenor, L.J. (1985). Attitudes toward seeking professional psychological help. **New Zealand Journal of Psychology**, 14, 27-33.
- Tinsley, H.E.A., Workman, K. ve Kass, R. (1980). Factor analysis of the domain of client expectations about counseling. **Journal of Counseling Psychology**, 27, 561-570.
- Türküm, S. (1997). Psikolojik yardım almaya ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. **IV. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi**. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Türküm, S. (1999). Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları ve kendini açma eğilimleri. **4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi**. (sf. 244-259). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Türküm, S. (2001). Stresle başa çıkma biçimi, iyimserlik, bilişsel çarpıtma düzeyleri ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiler: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 1,2, 1-16.
- Zeldow, P.B. ve Greenberg, R.P. (1980). Who goes where: sex role differences in psychological and medical help seeking. **Journal of Personality Assessment**, 44, 4, 433-435.

Summary

GENDER AND SEX ROLE IN RELATION WITH ATTITUDES TOWARD SEEKING PSYCHOLOGICAL HELP

Melek KALKAN *, Hatice ODACI**

Many factors have been associated with people's help-seeking behavior and attitude. Gender is the most salient variable that correlated significantly with attitudes toward seeking psychological help. Early studies have indicated that women have more positive attitudes toward psychological help than do men (Leong and Zachar, 1999; Türküm, 1999; Johnson, 2001; Türküm, 2001). In addition, sex role might affect attitudes toward seeking psychological help. As earlier studies have showed that sex roles have an important effect on attitudes toward seeking psychological help (Surgenor, 1985; Steenbarger and Greenberg, 1990; Johnson, 2001). Therefore, the relations of sex role with attitudes toward seeking psychological help studies are necessary in Turkish people. Therefore, sex differences in sexism and mate selection have to be investigated in Turkey.

In the present research, the relations of gender and sex role with attitudes toward seeking psychological help were examined in a sample of Turkish undergraduate students. The major purposes of the research have: (1) to identify gender differences on the attitudes toward seeking psychological help, and (2) to identify relationships between sex role and attitudes toward seeking psychological help.

METHOD

The sample of the study consisted of 539 undergraduate students attending Ondokuz Mayıs University in Samsun. The age of 267 women and 272 men were between 16 and 25 years.

All the participants were presented with Attitudes Toward Seeking Psychological Help Scale developed Türküm (1997) and Bem Sex Role Inventory adapted to Turkish culture by Dökmen (1991). T-test and Pearson's product moment correlation coefficient were applied for statistical analysis.

RESULTS

The findings indicated that there were significant differences between women and men scores of attitudes toward seeking psychological help. The means of attitudes toward seeking psychological help of women were significantly higher than men. These differences were significant at .01 levels.

In addition, the correlations of sex roles and attitudes toward seeking psychological help were calculated. Femininity role were significantly correlated with attitudes toward seeking psychological help. Masculinity role were not significantly correlated with attitudes toward seeking psychological help.

DISCUSSION

The purpose of the present study was to explore the relations of gender and sex role with attitudes toward seeking psychological help in a sample of Turkish undergraduate students. Firstly, gender differences on attitudes toward seeking psychological help were explored. Analysis of the data concerning Turkish undergraduate students' attitudes toward seeking psychological help show that women scored higher than did men. Lastly, femininity role were significantly correlated

* Yrd. Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, 55139 Kurupelit / SAMSUN
E-posta : mkalkan@omu.edu.tr

** Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, 55139 Kurupelit / SAMSUN
E-posta : hodaci@omu.edu.tr

with attitudes toward seeking psychological help on this study; but masculinity role were not significantly correlated with attitudes toward seeking psychological help. Consistent with earlier studies, women had high scores on attitudes toward seeking psychological help than men (Tinsley ve ark., 1980; Deane ve Chamberlain, 1994; Fischer ve Farina, 1995; Türküm, 1999; Simonson, Blazina ve Watkins, 2000; Johnson, 2001; Türküm, 2001; Khoie, 2002). Femininity is defined as a tendency of emotional expressivity. Success, power, competition, restrictive emotionality and restrictive affectionate behavior are central factors on masculinity (Bem, 1974). Women and men differ in emotional expressivity, emotional sensitivity and problem solving behaviors. This difference may result to attitudes toward seeking psychological help.

In conclusion, the results of this study may be useful for planning of psychological counseling. It is suggested that the similar research can be done for different samples.